

Britanijos LIETUVIUS

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

SAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRASTIS.
Leidžia - LIETUVIŲ SAJUNGOS Centro Valdyba
Priežiūroje Redakcinės Kolegijos
Redaguoja - A. J. Kaulėnas
REDAKCIJOS IR ADMIN. ADRESAS
2, London Mews, London St. London, W.2.
Telefonas - AMBASSADOR 6195
KAINA: METAMS 12 ŠILINGŲ 6 MĖN: 7 ŠIL.
3 MĖN: 4 ŠIL. SKELBIMŲ - eilutė 6 penai.
Užduoties, sveikinimų - vienos skilties 5 šil.
Redakcija straipsnius išsako bei trumpina savo nuostata ir nesunaudoja rankraščių nesaugo. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Paskiro Nr. kalna 3 1.

12(85)

1949. Kovo 18.

III Metai

CHURCHILLIS APIE LIETUVĄ

Mr. Churchill'is, buv. Britanijos premjeras karo metu, populiariausias asmuo pasaulyje, savo atsiminimų knygoje "Antras pasaulis karas" taip rašo apie Lietuvos užgrobimą:
"Tuo laiku Sovietų vyriausybė skubėjo susirinkti savo grobius. Birželio 14 dieną, kada paryžius buvo užimtas, Maskva pasiuntė Lietuvai ultimatumą, kuriame Lietuva ir kitos Baltijos valstybės kaltinamos samokslu prieš SSRS ir reikalaujama radikalių pakeitimų vyriausybėje ir karinių koncesijų. Birželio 15 d. raudonoji armija įsiveržė į kraštą ir Prezidentas Smetona išvyko į Rytų Prūsiją. Panašiai buvo pasielgta ir su Latvija bei Estija."

RAUDONOJI ARMIJA MANEVROUJA...

Šį sekmadienį prasideda dideli rusų kariuomenės manevrai Vokietijoje. Manevruos 250.000 rusų karių ir 25.000 vokiečių, vadonamos "liaudies milicijos". Tai pirmi tokio masto manevrai po karo.

AMERIKIEČIAI DIDINA JĖGAS

Oficialiai pranešama iš Frankfurto, kad amerikiečių įgulos Vokietijoje yra gavusios pastarosiomis dienomis 360 tankų iš Amerikos. Pavasarį ir vasarą numatomi dideli manevrai visų trijų Vakarų valstybių (JAV, Britanijos ir Prancūzijos) kariuomenių, esančių okupuotoje Vokietijoje.

Prancūzai prieš Thoreza

Prancūzijos Parlamentan yra įneštas pasiūlymas atleisti Thoreza, komunistų vadą, nuo Parlamento nario neličiamybės, kad jis galėtų būti įtrauktas atsakomybėn už kariuomenės demoralizavimą.

Britų Aukštieji Rūmai svarstė Rusijos ir satelitų diplomatinio karo pasėkas ir reikalauja imtis žygių tai sustabdyti. Lordas Vansittart, buvęs ilgametis Užs. r. ministerijos sekretorius, smarkiai puolė Rusiją ir satelitinės valstybės už nešvarų biznį, kuri tos valstybės vada, pasinaudodamos diplomatine neličiamybe. Jis išvardino kai kurias organizacijas bei klubus Londone

(kaip tai Vengrijos-Britų draugija ir kitus), kurie esą komunistų ir špionažo laizdai ir reikalauja juos tuoju uždaryti. Paminėjo asmenis ir valstybes, kurių diplomatiniose pakietuose išvežamos brangenybės komunistinei veiklai finansuoti. Rusijos bloko pasiuntinybės esančios per didelės ir vedančios špionažą. Būna net taip, kad gerą vardą pabėgėlis nedrįsta naktį išeiti į gatvę Londone, nes NKVD agentai juos čia seka. Atsakydamas Užs. r. Min. padėjėjas pareiškė, kad Sovietų metodai nesulaukė norimų rezultatų, bet priešingai, suvienijo Vakarų pasaulį, apie ką 3 metai atgal niekas nebūtų ir sapnavęs. Britų diplomatija neatsiliekti ir duodanti gerą atsakymą Sovietams.

DĖMESIO!

Ryšium su emigracija, mūsų svečiai solistai išvyksta anksčiau, nei buvo numatyta.

DBLS Centro Valdyba rengia atsisveikinimo KONCERTĄ.

Šį Sekmadienį, Kovo 20 dieną

VISUS

KVIECIAME Į ŠI DIDŽIULI

KONCERTĄ

kuris įvyks

LONDONO LIETUVIŲ KLUBO SALĖJE

(Victoria Park Road 345a) 7 val. vak.

Bilietai po 3/6
prie įėjimo.

Pasinaudokime paskutine proga išgirsti
mieluosius solistus!

KOVOJE SU KOMUNIZMU

Antroji medalio pusė

Šiuo metu Maskvoje posėdžiauja Vyriausiasis Sovietas, kuriame, žinoma, dalyvauja ir Lietuvos atstovai. Bendrame Sovieto posėdyje dalyvavo ir Stalinas su Molotovu, Višinskiu ir kit. Paprastai anksčiau mažai dėmesio būdavo užsienyje kreipiama į tuos posėdžius, nes tas organas, neva tai Sovietų Sąjungos parlamentas, faktiškai yra bejėgis ir visas jo "darbas" susideda iš biudžeto priėmimo ir jau išleistų įstatymų patvirtinimo.

Šiais metais tam įvykiui pasaulis pridūdo daugiau reikšmės ir su nemaža atyda stebi Maskvos įvykius.

Kremliaus valdovai yra susirūpinę, ir to susirūpinimo priežastys yra kelios. Dėka agresyvios Kominformo politikos, laisvas pasaulis pasiekė tikro susijungimo, tokio susijungimo, kokio istorijoje dar nėra buvę. Nežinotini atkakliausio komunistų trukdymo, Marshallio Planas vykdomas su gražiu pasisekimu ir Vakarų Europa šiandien yra ekonomiškai gerokai jau sustiprėjusi. Vakarų Europos valstybės emėsi žygių, kai kur net labai energingų, apsišalinti nuo komunistinių "penktųjų kolonų". Net Prancūzijoje ir Italijoje, kur prokomunistinis gaivalas yra gan stiprus, vyriausybės pajėgė atsilaikyti prieš stiprias komunistines partijas ir pasiekė vidaus politinio gyvenimo stabilizavimą.

Kariniuose pasirengimuose nuėta dar toliau. Vos keliems mėnesiams praėjus nuo Briuselio Pakto pasirašymo, buvo pradėtas ruošti Atlanto Paktas, kuris apims galingiausias pasaulio pajėgas, tiek kariškai, tiek ekonomiškai, kaip tai JAV-bes, Britų Imperiją ir Vakarų Europą. O toks galingas junginys, neturintis sau lygaus pasaulyje, aišku, sukelsia Rusijai nemažų rūpesčių, tuo labiau, kad visos Rusijos pastangos kai kurias mažesnes valstybes "atbaidyti" nuo Atlanto Pakto buvo bevaisės. Norvegija, Danija ir Italija nutarė iėiti į Pakto valstybių grupę. Šiuo metu Atlanto Paktas yra defenzyvus, bet jis gali reikiamu laiku pasidaryti ir ofensyvinu. Šio momento lošime, Vakarai aiškiai yra perėmę iš Rusijos iniciatyvą, tiek politinėje, tiek karinėje pasirengimų srityje.

Tokioje atmosferoje susirinko Maskvoje Vyriausiasis Sovietas, ir kaip tik toje par šviesoje reikia vertinti Molotovo ir Mikojanos pakeitimus. Juk Maskva turi ką nors daryti, kad atremtų Vakarų ofensyvą. Žinoma, dėl Kremliaus žygių ir metodų galima tik spelioti, bet vertinant įvairius faktus galima padaryti lo-

giškas išvadas.

Pirmoje eilėje Kremliui rūpi, kaip galima greičiau konsoliduoti satelitinės valstybes, padaryti jas drausmingomis ir paklusniomis Sovietų Rusijai. Juk tokie nusižengimai, kokius yra padaręs maršalas Tito, negali ne tik būti toleruojami, bet negali ir pasikartoti kur nors kitur. Savo prestyžui atstatyti ir satelitams "pamokyti" bei paklusnumą išiekyti, būtinai reikia nuklaūžada Titą sudrausti, atatinckamai jį pamokant, kad duoti visai gerą pavyzdį, kas atsitinka, jei satelitas nepaklūsna Kremliui. Tuo labiau, kad panašių nepaklusnumų pažymiai juntami ne vienoje, bet keliose satelitinėse valstybėse Rytų Europoje. Ryškiausi nepaklusniųjų valymai vyko ir tebevyksta Lenkijoje.

Tais visais reikalais, manoma, dabar, ždanovui mirus, rūpinasi Mikojanas, kuris tam tikslui ir buvo atleistas nuo kitų administracinių pareigų.

Pranešama, kad Vengrijoje ši andriadienį prasidėjo Rusijos bloko karinių vadų konferencija, kuri svarstys, - kuo atsakyti į Atlanto Pakto, Kremliaus aiškiai matą, kad jėgų balansas visą laiką vystosi jų nenaudai, ir reikia griebtis labai greitų žygių, kad tą atsverus. Tuo pačiu metu buvo pademonstruota pasauliui komunistinė galybė - nuaidėjo visa eilė komunistų vadų Vakarų Europoje "ištikimybės" pareiškimai Rusijai. Juk tas "penktasis kolonas" Kremliaus laiko labai svarbiu instrumentu savo politikoje ir tokiu nesėkmės metu, koks šiuo metu lydi Kremliaus pastangas, rado reikalo "pažvanginti" tuo ginklu. Ir nuskambėjo Toretzo, Togliati ir kitų pareiškimai. Tais visais reikalais dabar imasi rūpintis Molotovas, pirmasis Stalino padėjėjas, kuris tam ir buvo atleistas nuo administracinių užsienio reikalų ministerio pareigų, kad galėtų turėti daugiau laiko svarbesniems, bendrosios politikos uždaviniais. Nėra jokios abejonės, kad jis ir toliau kontroliuos Rusijos užsienio politiką ir Višinskis faktiškai bus tik jo padėjėjas.

Taigi tokie slėgučiai spaudžia Rusijos viešpačius ir tenka jiems ieškoti išeities ir sprendimo.

Demokratijai Susikaupiant

D. Britanijos vyriausybės pareigūnai išvyko į Dominijas, kad paruoštus darbotvarkę sekančiai Imperijos Konferencijai, kuri numatoma ateinančią mėnesį.

Tai išdava praėjusios konferencijos Londone, kurioje buvo nutarta turėti glaudų bendradarbiavimą tarp Imperijos kraštų. Svarbiausi klausimai ateinančioje konferencijoje bus komunistų pavojus Tolimuose Rytuose ir Imperijos saugumas. Numatoma prie to pritraukti ir kitas valstybes, o Dominijas padaryti atsakingas už atatinckamos pasaulio dalies apgynimą. Taip pav. Australija paims vado-

vauti Pacifiko gynybai, pritraukiant prie to Olandiją, kuri turi kolonijas toje pasaulio dalyje, ir Ameriką.

Komunistų pavojus Azijai yra labai rimtas ir šioji konferencija tą problemą turės svarstyti.

Australijos karo ministeris jau pareiškė, kad projektuojamas Pacifiko Paktas, panašus į Atlanto Pakto.

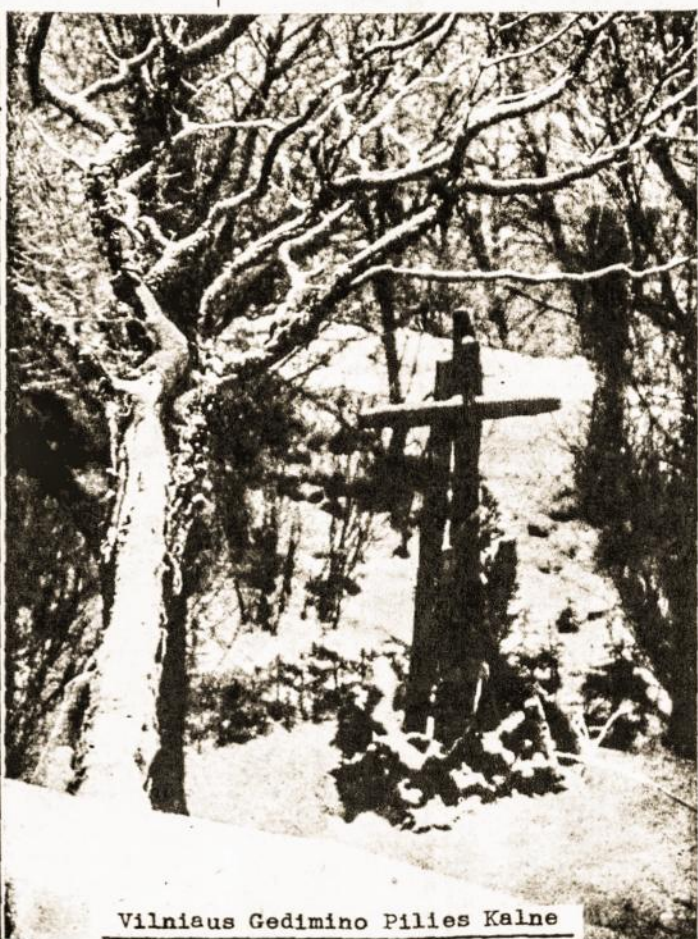
Taigi, Sovietų Rusijos beato-dairinė politika privedė prie aiškių sąjungų, kurios, ar šiaip ar taip kalbėsime, yra nukreiptos atremti galimus Rusijos puolimus.

Ivairios žinios

Praėjusį šeštadienį Karaliui Jurgiui VI buvo padaryta operacija, pagerinant dešinės kojos kraują cirkuliaciją. Operacija pavyko gerai, ligonis jaučiasi patenkinamai.

BURMOJE padėtis blogėja. Dabartinė vyriausybė yra bejėgė atstatyti tvarką, gi krašto finansai ir susisiekimas visai paįro. Vyriausybė yra nepopuliari ir mažai randa pritarimo krašto gyventajuose. Dėl streikų ir susisiekimo iširimo, vyriausybė negali išrinkti mokesčių, eksportas praktiškai sustojęs. Sukilėliai, iš kurių svarbiausi yra karėnai, kontroliuoja daugelį plotus ir paskutinėmis žiniomis jie jau yra užėmę Mandalay. Pavojingiausias dalykas yra tas, kad karėnai, kurie yra anti-komunistai, reikalauja verčiami buvo priversti kai kur susidėti su komunistais sukilėliais ir bendrai vedė karo veiksmus. Užsienis rimtai susirūpinęs padėtimi. Atsimintina, kad ryžių ir alyvos eksportas gali visai sustoti, gi Indija ir kiti kraštai yra priklausomi nuo Burmos ryžių eksporto.

Rusijos emigrantai JAV-bėse, vadovaujami buv. premjero Kerenckio, sudarė Rusų Tautos Išlaisvinimo Komitetą, kurį sudaro 25 senieji rusai emigrantai. Komiteto tikslas yra kova su komunistu ir grąžinimas demokratinės tvarkos Rusijoje, likvidavimas komunistų partijos bei organų diktatūrinis ir terorą.

Vilniaus Gedimino Pilies Kalne

Visi turim prisidėti prie Lietuvos Tautos gelbėjimo!

KULTŪRINIS GYVENIMAS

metu sukaktis triūso ir garbės kelias

20

1929 metų kovo mėn. 19 dieną Lietuvos Valstybės Operos spektaklio "Pikų Dama" pastoralės scenoje, kuklioje piemenės rolėje, pasirodė liekna, jaunystę žydinti debutantė

ANTANINA DAMBRAUSKAITĖ. Pirmą kartą ji atsistojo su drebančia širdimi prieš smalsiąją auditoriją ir negailėstingų kritikų teismą. Tačiau jos švelnus ir sultingas sopranas "negailėstinguosius" nugalėjo ir sekančios dienos spaudoje naujoji debutantė su nemažiau drebančia širdimi skaitė vertinimus. Džiaugsmo jausmas nukaitino jos skruostus: meno žinovai pranašavo jai kelią į ateitį - į meniškąjo pasaulio garbę.

Nei "pranašai", nei debutantė Antanina mus neapvylė. Ji ant pirmųjų pasisekimo laurų neužmigo. Ji visu savo pasišventimu uoliai dirbo, kaip tas juodadarbis, iki nuovargio, save tobulino, ruošė vis naujas partijas naujam repertuarui. Ji žinojo, kad laurais, mamos pavidale, iš dangaus nekrenta.

Cia su apgailėstavimu tenka pabrėžti, kad visos eilės ir garbių ir su puikia medžiaga, asmenybių adresu, kurie, deja, tegalvojo tik apie garbę, bet taip kaip Antanina... neprotavo ir užmigę ant pirmojo nukritusio lauro lapo - nebeapbūdavo...

Jos įtemptas darbas kas kart buvo vainikuotas netik jos pačios, bet ir plačios auditorijos

ANTANINA DAMBRAUSKAITĖ

(Kairėje) Tamaros rolėje, A. Rubinšteino op. "Demonas"

(Dešinėje) Desdemonos rolėje G. Verdi operos "Othello"

O mūsų šventas lietuviškas žodi...

SOLISTŲ KONCERTAI ANGLIJOJE

Jau baigiasi antras mėnuo, kai DBLS Centro Valdybos susitarimu su Britų Meno Taryba, išskiestieji mūsų geriausi menininkai iš Vokietijos DP stovyklų sekmingai koncertuoja D. Britanijoje. Jie, nesigailėdami nei triūso, nei varginančių kelionių jau davė eilę koncertų, pradedant pietine Anglijos dalimi - Plymouth ir pasiekdami net tolimąją šiaurą - Fort William. Ir kiekvienas jų koncertas praedavo su didžiausiu pasisekimu. Kiekvienoje vietoje Lietuvos vardas skambėjo visų lūpuose, vietos laikraščiai dėdavo nuotraukas, bei smulkius jų gyvenimo bei darbo duomenis, talpindami gražius atsiliepimus recenzijas. Šių puikių koncertų grandine pasiekta gražių propagandinių laimėjimų Lietuvai, lietuviams ir apskritai vi-

sai mūsų tautos bylai. Tačiau ši karta susilaikysime nuo gražių žodžių mūsų mieliems menininkams, - tekalba patys anglai, jų spauda.

EVENING GAZETTE, Stockton. 10.II.1949.

"LIETUVOS OPEROS ŽVAIGŽDĖS STOCKTONE"

Beveik dvi valandas trukusiame didžiosios operos koncerte, kuris įvyko vakar vakare Stocktone, YMCos Mažajame Teatre, tiksliai vienas žodis "Margarita" iš Fausto galėjo būti suprantas. Tačiau geros muzikos ir reto balsų ekspresijos pajėgumo junginys padarė šį įvykį atmintinu. Kai lietuvių menininkai, nusilenkę perpildytos salės plojimams, pagaliau paliko sceną ir uždanga nusileido, dar ilgoką laiką salėje nesijautė jokio judėjimo. Abi moterys dainin-

kės buvo tautiniuose rūbuose, abu vyrai - frakuose. Jų programa susidėjo iš didžiosios operos ištraukų, kurios visos buvo dainuojamos lietuviškai, su įterpta dalimi iš lietuvių liaudies dainų. Mažai gali būti iš viso geresnių bosų vokalistų, kaip Ipolitas Nauragis, kuris taip primena Saliapiną. Sopranas - Antanina Dambrauskaitė yra beveik tiek pat didelių duomenų. Stasys Baranauskas - tenoras, turi aukštą kontinentalinę šilfuočę, o kontralto Ale Kalvaitytė užbaigia šį išimtinis kokybės kvartetą. Jie buvo supažindinti su publika Alan Blair, kuris turi Old Vic (žinomas am-

Stars of Lithuanian opera who gave a concert at the College Theatre, Coventry, last night, before a large audience. Including the Mayor and Mayoress of Coventry. Left to right: Miss Antanina Dambrauskaitė, Professor Vladas Jakubenas (at the piano), Mr. Stasys Baranauskas, Mr. Ipolitas Nauragis and Miss Ale Kalvaitytė.

glų teatras. Red.) ir BBC Repertuarinės trupės dalyvio reputaciją. Prof. V. Jakubenas atliko pilną vaidmenį, kaip pianistas, o Upės Tees Pakraščio Meno Gildija, veikianti kartu su Didž. Britanijos Meno Taryba, gali būti pasveikinta, kad padarė šį atsilankymą galimu. Gaila, kad Lietuvių Trupės maršrutas leidžia sustoti tik vieną dieną Stocktone.

"STANLEY NEWS", 17.II.1949.

rašo: "LIETUVOS VALSTYBINĖ OPERA. DIDIEJI DAINININKAI ANNFIELD PLAIN'E"

Tašoje muzikos istorijos, kuri vykdoma Annfield Plain'e, šia buvo atgabenti dainininkai "Didžiosios Operos" ir tai buvo vienintelė proga. Šv. Tomo bažnyčios salėje, didelis klausytojų būrys entuziastingai priėmė programą, kurią jiems patiekė Lietuvos Operos žvaigždės: Antanina Dambrauskaitė (sopranas), Alia Kalvaitytė (kontralto), Stasys Baranauskas (tenoras), Ipolitas Nauragis (bosas), su prof. Vladu

džiaugsmu.

Su kiekviena nauja partija ji žavėjo visus savo tobulai sukurtais ir neišdylančiais žmogaus sąmonėje vaidmenimis.

Kas iš mažiausių gali pamiršti jos sukurtą subtiliai švelnią, mylinčią ir kenčiančią Desdemoną. Kas galėjo prilygti jos tragiškai "Madame Butterfly". O Cigonė, "Cigonų Barone". Šioj operoj, jos savaimingai sukurtas vaidmens tipas, žymiai pakėlė vertę net pačios operos.

Šioj mažoj vietoj, šia, neimama suminėti jos interpretuotų visos eilės vaidmenų, kuriuos mieloji solinezanė patiekė Tėvynės ir Europos didmiesčių gausioms auditorijoms per 20 savo triūso ir garbės metų.

Apie menininkės vargo kelią

į tą paslaptingąjį meną, jos triūso, pasišventimą ir nupelnytą garbę, kiekvienas smulkmeniškai sužinos pavartęs jos vardu išleistas monografijos lapus.

Šio laikraščio eilutėse malonu atžymėti tai, kad sukaktuvininkė, sekmingai skleidama lietuvišką dainą britų žemėje, savo jubiliejaus dieną švęs pasaulio didmestyje - Londone.

Tad šia malonia proga, Didžiosios Britanijos lietuvių vardu, mielajai Antaninai linkiu - Su Tėvynės meile ir daina gyvuok ilgiausius metus! Nes Tu dėl Jos meilės, su tūkstančiais nelaimingųjų tautiečių bridai į vargą ir alkį, atsižadėdama kruviniais ordinais puošti savo krūtinę.

J. Dvyp.

Širdies kalba tėvynės ilgesy

KONCERTAS BEN NEVIO PAPĖDĖJ - FORT WILLIAM'E

Štai jau ir šv. Kazimiero diena, kada ir saulė pradeda vis dažniau pasirodyti, nors ir labai šykstėdama ilgesnių ir saulėtų valandėlių. Bet Fort William'e, tarp gana aukštų, daugumoje baluojančiomis viršūnėmis, kalnų - buvo ypatinga diena. Bene pirmas toks saulėtas rytas, pakylame su pirmaisiais pavasario pranašais-paukšteliais, kurie lyg skelbė, jog šis vakaras lietuviams busias neeilinis - šiandien girdėsime mūsų garbingųjų menininkų-solistų lietuviškos dainos ir operos arijų koncertą!

Ir tikrai... mūsų menininkai pavergia mūsų širdis, nuvedė mus į pasiligtąją Tėvynę, klajojame po Jos žaliuojančias pievas, svajojame ir gyvenome prisikėlimu, šventai tikėdami, kad tikrasis pavasaris mūsų tautai ir jos vaikams dar prašvis!

Šis koncertas - mūsų pažadinimas ir įkvėpimas naujų jėgų kovai dėl Tėvynės laisvės. Taip, Lietuva ir vėl kelsis! Tai trumpas spindulėlis mūsų vienišame gyvenime, bet koks brangus. Ir žmogus pasiįnti nebijąs jokių tremties bandymų ir geriau supranti kodėl plienas gaminamas aukštoje temperatūroje ir tokį ilgą laiką, kol pasidaro stipriausias ir patvariausias metalas. Širdis prisipildo kupinai džiaugsmingo išdidumo - ir mes, lietuvių tauta, turime kuo pasirodyti, pasigirti ir vertai pasididijuoti.

Tai jau antrą kartą Fort William'e skambėjo puikioji mūsų menininkų išpildoma daina. Jos klausėsi apie šimtas lietuvių ir dvigubai daugiau vietinių gyventojų. Kažin, ar kada nors škotai sapnavo apie lietuviškus koncertus... tą jie ir patys pažymėjo, kad jie niekad nėra girdėję savam mažame miestelyje tokio puikaus ir aukšto lygio koncerto. Visi vietiniai, be jokios išimties, nesigailėjo komplimentų solistams ir mums, kaip lietuviams. Klausytojai buvo sužavėti, tiesiog stebėjosi, kad tokio lygio menininkai atvyko pas mus, atskirtus ir toliau gyvenančius nuo didesnių miestų.

Pagarba menininkams, nepabojusiems nuovargio, aplankiusius mus, kalnais atskirtus nuo pasaulio, pagarbą rengėjams - Skyriaus Valdybai, o taipgi ir Sąjungos Centrai, - suteikusiems galimybę solistų pasikviesti.

Mes esame vieninga tauta, kraujanti pumpurus ateinančiam Tėvynės pavasariui!

Per aspera ad astra!

V.V.

JAUNAS BANKO TARNAUTOJAS. Kas per pianistas! Kaip laimingi mes esame, kad tokia muzika yra atgabenta į mūsų apylinkę! Arts Council nusipelnė tikro dėkingumo, kad padarė tai galimu. Buvo tikras džiaugsmas klausytis tokio dainavimo. Tenorius buvo puikus. Aš norėčiau juos išgirsti pilnoje operoje, scenoje ir kosciumuose. Tada mes galėtume sekti visą turinį nepriklausomai nuo kalbinių sunkumų. O kas per pianistas! Aš norėjau, kad jis būtų paskambinęs nors vieną numerį solo.

JAUNA MERGAITĖ MOKYKLOS MOKYTOJA

"Kaip puikus buvo šis vakaras! Man geriausiai patiko kontraltas. Ji turi toki puikų balsą ir buvo tokia neišsivaizduojanti. Bet buvo nelengva sekti turinį, nes aš nesuprantu jų kalbos. Bet tikrai eičiau dar ir dar jų pasiklausyti! Jų vokalizmas buvo tikrai stebuklingas." VOKALISTAS MOKYTOJAS. "Didelės žuvis. Kiekvienas jų - individualus artistas. Vokalizmas geriausias rūšies. Viskas taip puikiai valdoma ir tokia neklaidinga

technika. Annfield Plain turėtų didžiulotis, kad pas juos galėjo būti toks puikus vakaras, kaip šis. Menas čia tikrai progresuoja ir entuziastų pionieriškas darbas duoda turtingus rezultatus. Tęsk toliau, Annfield!"

PREKYBININKAS SU PONIJA. "Turėjome begalinį pasitenkinimą. Mes turime kai kurių numerių plokšteles ir juos pažistame. Mes mielei būtume išgirdę ką nors anglų kalba, bet nepaisant to dideli menininkai!"

CHORMEISTERIS. "Viso pasaulio kaina nenorėčiau, praleisti tokio koncerto. Apsimokėjo visas vargas, kol šia pakliuvau. Kas per tenoras! Stebuklinga! Bet vertas geresnės salės. Tęskite toliau savo naują liniją ir duokite tokiems koncertams tinkamą aplinką, kurios jie tikrai užsi tarnavo."

MURININKAS. Nebuvau nė truputį sujaudintas. Turėtų dainuoti angliškai. Geriausi numeriai buvo populiarių operų ištraukos." MOKYTOJAS. Liaudies dainos buvo, mano supratimu, tipingos jų tautai, labiau liūdnos pobūdžio. Aš norėčiau, kad visos tautos dainuotų harmonijoje. Daugiau uainavimo ir mažiau kalbų apie karą!"

"NORTHUMBERLAND GAZETTE" 18.2.49

"Pastangos sukurti Alnwick Meno Draugiją buvo pastumtos geru žingsniu pirmyn Alnwicko pilies svečių salėje, kai prikimsa 500 klausytojų auditorija klausėsi stebuklingos "Didžiosios Operos" programos, atliekamos Lietuvos Valstybinės Operos artistų. Per pertrauką, atsisaukimas stoti į minėtą draugiją davė tą rezultatą, kad per 100 asmenų pasiūlė savo bendradarbiavimą. Northumberlando kunigaikštienė ir Helena, Northumberlando kunigaikštienė Motina buvo salėje. Iš keturių dainininkų, kurių trys yra dainavę višese Europos sostinėse, dvi moterys, Antanina Dambrauskaitė ir Alia Kalvaitytė devėjo savo spalvingus tautinius rūbus, o vyrai buvo Stasys Baranauskas ir Ipolitas Nauragis. Jų puikus išpildymas duetų, arijų ir trio iš populiariųjų operų, buvo šiltai įvertintas. Jie turėjo briliantišką akomponatorių prof. Vladą Jakubėną, jų techninio manedžerio asmenyje, kuris kalba septyniomis kalbomis ir parašė tris simfonijas. Su trupe ir su atliekamais numeriais klausytojus supažindino p. Alain Blair, kuris padėjo Northumberlando kunigaikščiui už salės paskolinimą" (bus daugiau)

DBLS Northamptono Skyriaus Vasario 16-sios minėjimo rengėjai su tautinių šokių grupe

Visi kaip vienas už Lietuvos Nepriklausomybę!

VISAME PASAULYJE

MASKVA. Kaip praneša Reuterio korespondentas iš Rytų, Kremliuje iškurtas specialus "karo kabinetas", vadovaujamas Molotovo, kurio uždavinys bus komandavimas "šaltam karui" ir parengimas Rusijos bei satelitinį kraštų pramonės didesnį gamybą bei tos gamybos koordinaciją.

MASKVA. Tryliktoji Rusijos vyriausybės vice premjeru paskirtas Jefremovas.

PRAGA. Lenkijos ir Čekoslovakijos ginčas dėl Tešino miesto ir apylinkės nesiduos išsprendžiamas, nors buvo numatyta Lenkijos-Čekoslovakijos 1947m. sutartyje tą klausimą išspręsti laike dviejų metų.

MASKVA. Sovietų Profsąjungos tarybė Naujosios Zelandijos Profsąjungų propoziciją, kurioje buvo norėta pasiųsti delegaciją iš Zelandijos darbininkų, kurie galėtų išitikinti Rusijos darbo stovyklų nebuvimą, Rusijos atsakymas skelbia, kad Rusija yra trojus darbininkams, kad čia veikia geriausi darbininko apsaugos įstatymai ir įveiriasi draudimai, kaip tai senatvės ir kiti. O, anot rusų, toks noras iškišti į Rusijos vidaus reikalus tesas tik propagandinis, norint nukreipti pasaulio dėmesį nuo baisių išnaudojimų ir darbo stovyklų, kurios esančios kapitalistiniuose kraštuose.

BERNAS. Rinkimuose į Vaud kantoną parlamentą Šveicarijoje, komunistai pralaimėjo net 22 mandatus. Pradedama praregėti pasaulis.

LONDONAS. Šiais metais Britanija išleis 10 kartų daugiau pinigų apsaugai, nei buvo išleidusi perėjais metais.

SAN FRANCISCO. Keturiuose JAV-bių štatuose buvo įrašomas mažas žemės drebinimas. Kai kuriose vietose išsiliejo upės, apsemdamos tūkstančius žemakrų žemės. Bet didesnių nuostolių nepadarė.

PARYZIUS. Prancūzijos parlamentas davė sutikimą areštuoti parlamentą atstovų komunistų už paskelbimą straipsnių, kuriais jis buvo puolęs marsalą Mantgomerį. Tai jau antras atsitikimas, Prancūzijos parlamento priimanas 372 balsais prieš 181.

BOMBEJUS. Indijos komunistai buvo paskelbę striką geležinkeluose, kuris dėka energingo vyriausybės išikišimo visai nepavyko. Kai kuriose vietose buvo nežymių incidentų.

Kronika

TAUTOS FONDUI

(Vasario mėn.)

po 12. A.Cerbauskas, V.Motuzas, J.Aladavičius. Po 10 šil. - A.Lituanis, V.Remeikis, P.Kaukėnas, O.Draugelytė, K.Rimaitis, V.Lenkas, A.Pužauskas, I.Pivoriūnas, A.Gerdžiūnas, J.Milauskas, J.Venskūnas, J.Grybauskas, A.Kartanas, J.Kašponis, DBLS Sleaford skyr. 211. DBLS Stoulton skyr. 22.10.6. DBLS Winkleigh skyr. 21.5.6. DBLS Derby skyr. 27.16.10. DBLS Pathhead Ford skyr. 25.6.6. DBLS Uttroxteter skyr. 25.7.6. (po 10 šil.-J.Belevičius ir J.

KRISTAUS FIGŪRA SU...PIAUTUVU ir KŪJU...

Anglikonų bažnyčios pastorius Chambers, klebonas iš Canbrooke, Thetford (Norfolk) savo administruojamoje bažnyčioje yra pasikabinęs ypatingą Kristaus statulą, -vienoje rankoje laikanti piaučuvą, o kitoje kūją. Kristaus aprengetas sportininko rūbais ir stovi ant aukštinio rutulio, vaizduojančio pasaulį. Jis "raudonas klebonas" buvo nuvykęs į Sofiją, kur šiuo metu teismas Bulgarijos pastoriai ir ten "išitikino", kad jie kalti...

Pasirodo, išprotėjimo yra įvairių formų...

Rev. G. B. Chambers

ATĖNAI. Pranešama iš Graikijos apie didesnių kariškų junginių koncentraciją Bulgarijoje ties Graikijos siena.

BELGRADAS. Ryšyje su Bulgarijos kariuomenės koncentracija ties Graikijos ir Jugoslavijos siena, Tito išakė esančioms Jugoslavijos Makedonijoje savo 10 divizijų būti parengtyje.

MADRIDAS. Spaudos pranešimu, artimiausiomis dienomis Vengri-

Gedimino kalnas pavašarėjant

E. Zdanauksio nuotr.

GARBĖS TEISMO REIKALU

Apalių mėn. įvykęs Did. Britanijos Lietuvių Sąjungos atstovų suvažiavimas džiaugsmingai nupildė Lietuvos Sąjungos Garbės Teismo pranešimą. O plokjama buvo dėl to, jog per ištisus metus teisme nebūta nė vienos bylos. Iš tikro džiugu!

Galimas dalykas, kad ir per šiuos metus nebus bylų ir kito suvažiavimo atstovai vėl turės džiaugsmo, kad lietuviai tremtiniai nesibylinėja, kaip anie Lido Dovydėno vaizduojamieji broliai Domeikos.

Bet gi stebint gyvenimą tek-

Bražinskas). DBLS Northwood skyr.-2 5.15. - (po 21.2. Domeikienė, po 10/- J.Domeika, S.S.Domeikienė, J.Kairys, A.Kairienė, D.Ziogas, J.Ziogienė)

Ryšium su emigracija, solistai išvyksta 29.III.1949., anksčiau, nei buvo numatyta. Visi koncertai vėlesnėmis datomis atšaukti. Daugiau koncertų provincijoje nebus. Centro Valdyba prašo Gerb. Skyrių vadovų bes tuo reikalu nebesikreipti į Centrą.

Kai kuriems skyriams neįstengus laiku surengti koncertus ir atšaukus paskirtas datas, Centro Valdyba išnaučodama progą, š.m. Kovo 20 d. 7 val. vak. Lietuvių Klubu salėje rengia atsisveikinimo Koncertą. Bilietai po 3/6 gaunami prie įėjimo.

Londono Lietuvių Choro repeticijos vyksta 3a tvarka: pirmadieniais 20.30 v.v. bažnyčios zokrasvargonų fondui paremti pinigine loterija. Bilietai-6 penai vienas gaunami pas Parap. Komit. sekret. 21, The Oval, Hackney Rd., E.2.

SPORTAS

"KOVAS"- MANCHESTERIO APYGARDOS NUGALĖTOJAS

Paskutinėse Manchesterio apyg. pirmenybių rungtynėse KOVAS susitikio su latvių k-da. Kaip prisimename, pirmasis susitikimas su latviais buvo pasibaigęs jų laimėjimu, bet ši karta KOVAS įrodė neabejotiną pranašumą, išplėsdamas gražią pergalę. Visas pirmas kėlinys buvo paskirtas priešo pažinimui ir žaidimo taktikai nustatyti. Latviai irgi vedė atšargų žaidimą. Pirmas kėlinys baigiamas 11:8. Antrame kėliny žaidimo tempas uždėjo. Išsivysto karšta, bet vis dar atsargi kova. Rezultatas kyla. 11:10. 13:10. latviai persveria 13:15. KOVAS

joje įvyks visų Rusijos satelitinų valstybių gen.štabų viršininkų konferencija. Skaitoma, kad Molotovas, kaip "karinio kabineto" šefas mobilizuos karines pajėgas sovietų bloko.

LONDONAS. BBC radio tarnyboje dirba 318 svetintaučių, pareiškė Paštų viceministeris. Daugiau sia dirba prancūzų-26, toliau-23 ispanai, 18 vokiečių, 17 lenkų, po 14 brazilų, italų, čekų ir egiptiečių, 13 rusų, po 10 persų ir palestiniečių, 6 rumunai, 5 vengrai, 8 jugoslavai, 6 austrai, 1 lietuvis ir 1 latvis ir t.t.

MOKSLO IR TECHNIKOS PASAULY

Per amžius saulė tekėjo, leidosi ir vėl tekėjo, taip kad žmogus instinktyviai priėmė saulės judėjimą kaip laiko matavimo pagrindą. Jau tūkstančius metų atgal para buvo padalinta į mažesnius vienetų-valandas, minutes ir sekundes, kurie buvo matuojami smėlio, vandens, saulės ir kit. laikrodžiais senovėje, o mechaniniais bei elektriniais laikrodžiais naujaisiais laikais. Tačiau paskutiniaisiais dešimtmečiais, išsivystčius radiotechnikai, laiko ir atstumų matavimui buvo surasti kiti, daug tobulesni būdai ir priemonės.

Kaip jau minėjau, laiko matavimo pagrindas yra paimta para, arba tas laiko tarpas nuo kada saulė perkopia tam tikros vietovės meridianą (liniją - jungianti šiaurės ir pietų polius

p. VLADUI MATUKAIČIUI

ir p. SOFIJAI TAMOŠAITYTEI, sukūrusiems lietuvišką šeimą, nuoširdžiai sveikiname linkdami gražaus ir saulėto gyvenimo.

Mečys ir Jadvyga BURBAI

ir einanti per tą vietovę) ir ateina į tą pačią padėtį sekančią parą-dieną. Tai yra laiko tarpas tarp dviejų vidudienių. Tačiau tikslėjant laiko matavimo priemonėms, buvo pastebėta, kad paros ilgumas nėra pastovus, o kintęs. Šis reiškinys buvo pirmiausia išaiškintas mokslininko Kepler'io, planetų judėjimo dėsniais, tokiu būdu: spindulys jungiąs saulę su planeta per vienodą laiko tarpą apibėžia vienodą plotą. Tai reiškia, kad tie plotai būtų vienodi, jei planetos (iš kurių viena yra ir Žemė) skriėtų apie saulę taisyklingu apskritimu, tada ir planetos greitis būtų pastovus. Bet kaip žinome tas planetų kelias, vadinamas orbita, yra elipsis (t.y. suspaustas apskritimas) ir todėl, kada planeta yra arčiausia saulės-ji skrieja didesniu greičiu, nei tada, kai ji yra toliau nuo jos. Šis nelygumas žemės greitis, jos orbita sudėjęs su jos sukimusi apie savo ašį, duoda nevienodą paros ilgį. Šiam netikslumui pašalinti buvo priimtas vadinamas vidutinis paros ilgis. Visų parų ilgiai metuose buvo matuoti ir išvestas vidurkis. Taigi, laikrodžiai ir rodo šį vidutinį laiką, kuris su tikruoju laiku sutampa tik keturius kartus metuose, t.y. tik tuos keturius kartus metuose, kai saulė bus zenite arba aukščiausioje padėtyje ant to tikram rajone pagrindan priimto meridiano, - tada tik laikrodžiai rodytų lygiai 12-tą valandą. O kitu laiku, palyginus mūsų laikrodžius su tiksliau saulės laikrodžiu, - bus visada tam tikras skirtumas. Pav. Britanijos laikrodžiai, rodą vidutinį Greenwich laiką, lapkričio 3 d. būna atsilikę 16½ minučių nuo tikrojo saulės laiko. Norint patikrinti mechaninio laikrodžio tikslumą pagal saulę - tai atlikti būtų galima tik 4 kartus metuose!

Nuolatiniams laikrodžių tikrinimui žvilgsnis buvo nukreiptas į žvaigždes. Tarpas per kurį žvaigždė pereina per tą patį meridianą, arba per kurį žemė apsiskuka apie savo ašį, pasirodė labai pastovus. Tačiau žvaigždės para yra apie 4 minutes trumpesnė už vidutinę saulės parą. Šis nesutapimas įvyksta todėl, kad žemės kelionė jos orbita nuvėliną saulės pasirodymą. Metų laikotarpį saulė pasirodo ant to paties meridiano 365 kartus, gi tikrumoje žemė apsiskuka apie savo ašį 366 kartus ir tiek pat kartų stebimoji žvaigždė pereina tą patį meridianą. Todėl žvaigždiniai metai turi vieną parą daugiau, nei saulės metai ir ta para yra atitinkamai trumpesnė: 366½ žv. paroms atitinka 365½ vidutinės saulės paros (¼ pridamas, kaip viena pilna diena kas ketvirtį

INFORMACIJOS

RAŠANČIŲJŲ "BRITANIJOS LIETUVIUI" MALONIAM DĖMESIUI.

Maloniai prašome, rašant "BL" laiškus, aiškiai skirti ir atitinkamai adresuoti: visi rašiniai, straipsniai, foto medžiaga ir kiti reikalingi, liečiantys Redakciją, adresuojami REDAKCIJAI. Gi prenumeratos, skelbimų bei kitais, surištais su pinigine atsiskaitomybe, reikalais laiškus adresuoti ADMINISTRACIJAI.

Siunčiant laiškus asmenims, dirbantiems Centre ar Redakcijoje, asmeniškais reikalais, prašome žymėti "ASMENIŠKAI".

metai-kilnieji metai). Pastovioji žvaigždė para naudojama laikrodžių tikrinimui observatoriose, o praktiniame gyvenime naudojama vidutinė saulės para, kuri tikrumoje nesutampa nei su žemės sukimusi apie savo ašį, nei su saulės padėtimi virš tam tikro meridiano.

Mokslo vystymasis reikalauja, kad laikas būtų galima matuoti galimai tiksliau. Daugelis metodų buvo pasiūlyti, tačiau į pirmą vietą iškopė elektrinis laikrodis. Jo principas yra labai paprastas: kintamos srovės grandinėje įjungtas elektromagnetas, tarp kurio polių yra magnetinės adatos roklė dantratis. Išjudinus šį dantratis-jis judės greičiu priklausančiu nuo kintamos srovės viendomo dažnumo, kuris, paprastai, yra 50 kartų per sekundę. Mažai netikslumai dažnume, per tam tikrą laikotarpį duoda gan žymius netikslumus laiko matavime. O tikslumas dažnume yra gana sunku išlaikyti, prisiminus, kad tinklo apkrovimas, į kurį elektrinis laikrodis paprastai yra įjungtas, būna labai nevienodas. Vėliau, jis stengiamasi palaikyti pastovus per ilgesnius laikotarpius, tačiau, gali žymiai svyruoti pečius neilga laiką. Todėl nėra reikalo kaltinti paprastą elektrinį laikrodį, jei jis dažnai rodo netikslių laiką, tačiau tas netikslumas, paprastai, išsilygina paros bėgyje.

Jau senai buvo pastebėta, kad kvarco kristalo plokštelės po slėgimu įgyja elektros įlydį ir atvirkščiai-jei kvarco kristalų plokštelėi suteikti elektros įlydį-pastaroji išvysto suspaudimo požymius. Tokia suspausta plokštelė, įjungta atitinkamai į elektros grandinę, išvystė labai pastovaus dažnumo kintamą srovę, priklausančią tik nuo plokštelės storio. Čia įjungus elektrinį laikrodį, -jis rodytų pastovų laiką ir nepaprastai tikslų. Tokiu laikrodžiu JAV mokslininkai 1945m. nustatė, kad žemės sukimas apie savo ašį lėtėja, maždaug vieną sekundę per 222 dienas. Tokie tikslūs laikrodžiai šiandien yra naudojami radiotechnikoje bangų ilgiui reguliuoti, neprieinamų atstumų matavimui radaru. Ypač pastarasis metodas reikalauja nepaprastai tikslumo. Įsivaizduokime sau, kad iš radaro aparato energijos impulsas pasiunčiamas elektromagnetine banga, kurios greitis 300.000 km. per sekundę, į lėktuvą, kurio atstumas nuo tos vietovės norima nustatyti. Jei pav. lėktuvas bus 150 km. atstume, tai šis impulsas nuo lėktuvo sugrįš į aparatą per vieną tūkstantinę sekundės dalį, kuri turi būti matuojama tikslumu iki, sakysim, vienos dešimtmilijoninės sekundės dalies, jei norime, kad neperžengs keiliosdešimt metrų paklaidos.

Kvarco kristalo laikrodžiai rodo labai tikslų pastovų laiką per ilgus laiko tarpus ir duoda galimybę padalinti sekundę iki beveik nepatikimo tikslumo. Jie šiandien jau plačiai naudojami. (Toki laikrodį galima matyti Londone, Science Museum, Kensington'e. Vyt. Izbiokas.

Skelbimai

Parduodamas 120 bosų baltos spalvos "Hohner-Tango A" 3-jų reg. nevertotas akordeonas. Bosai vieno registro, ir foto aparatas AKA-Rette, objektyvas f:2,8 Suinteresuoti kreipkitės šiuo adresu: Jonas Giec. us, 31, Parkholme Rd, Dalston, E.8. London.

DĖMESIO

Esu 25 metų lietuvis, ieškau lietuvištes susitikimo su kurti naują šeimyninį gyvenimą. Rašykite šiuo adresu - M. S t a s y s, Pencader Hostel Garms, S. Wales

Moderniškas privatus viešbutis, 18, Talbot Square, London, W.2. telef. PADDINGTON 2855, puikiai mobiliuotas, daug kambarių su privažimis voniomis (2 min. kelio nuo Paddington stoties) Susikalbama prancūziškai, vokiškai, itališkai, rusiškai. Kaina 12/6 nakvynė ir pusryčiai. Savininkas A. Tiškevičius.

Prenumeruokime "Britanijos Lietuvį" savo draugams užsienyje. Prenumerata-metams 12 šil. pusmečiui-7 šil ir 3 mėn.-4 šil.

L i e t u v a i t ė s i: 26 metų lietuvis, nori susipažinti su tautiete, atitinkančia mano amžių. Rašykite - Registration Certificate No 208074, Hawthorn Miners Hostel, Nr. Pontypriid, Glam.

Sąjungos Centran prašomi atsiųsti p.p. Leva Budinauskienė-Gibavičiūtė ir Juozas Lapeikis. Tamstoms yra laiškas.

Anglijoje gyv. lietuviams pasidoma šie MUSŲ KELIO leidiniai: J. Grigolaitis NACIŲ PRAGARĖ, kaina 7/- J. Kukanauza ANGLŲ KALBOS GRAMATIKA LIETUVIAMS - 8/- Taip pat dar yra labai ribotas skaičius MUSŲ KALENDORIŲ 1949 m. kaina 4/- Užsakymai bus išpildomi savaitės laikotarpyje. Juos siųsti adresu - J. Palšis, 10, Warrels Terrace, Bramley, Leeds